

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. X. Romæ Manichæorum consuetudine se usum, & à fide Catholica, ignorantia maxime substantiæ incorporeæ retardatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

l. 3. c. 11. quo supra, cujus fiducia conversionem filii à Deo, quasi jure suo postulabat.

V S V S.

1. Mirabilis & profunda misericordia! qua Deus Augustinum non permisit mori, cum iturus erat ad inferos, qui tot alios in gravibus peccatis ad æterna supplicia abripi permittit. Fuit hoc beneficium S. D. magnus utique stimulus ad Deum ferventer postea amandum: & esse debet cuivis, qui meminit se in peccatis mortalibus, aliquando mori potuisse. Vnde merito S. Ignatius in libello exercitiorum, hoc velut ariete, in meditatione de peccatis alienis, animum impellit ad pœnitentiam: dum expendit, quot vel ob unicum mortale peccatum, sint damnati, quia Deus non expectavit eorum pœnitentiam.
2. Ecce antiquæ Ecclesiæ consuetudinem extruendi altaria & templa, eaque frequentandi quotidie sæpius.
3. Eæ demum preces efficaces sunt, quæ vitæ sanctitate & bonis operibus adjuvantur: illarum vi Monica vidua casta ac sobria, salutem filio impetravit.

C A P. X.

*Roma Manichæorum consuetudine se usum,
& à fide Catholica, ignorantia maxime
substantia incorporea retardatum.*

1. **R**ecreasti ergo me ab illa ægritudine, & salvum fecisti filium ancillæ tuæ; tunc interim corpore, ut esset, cui salutem meliorem atque certiozem dares. Et jungabar etiam tunc Romæ falsis illis, atque fallentibus sanctis. *a* Non enim tantum Auditoribus eorum, quorum è numero erat etiam is, in cujus domo ægotaveram, & convalueram; sed eis etiam, quos Electos

vocant. Adhuc enim mihi videbatur non esse nos, qui peccamus, sed nescio, quam aliam in nobis peccare naturam: & delectabat superbiam meam extra culpam esse: & cum aliquid mali fecissem, non confiteri me fecisse, ut sanares animam meam, quam peccabam tibi; sed excusare eam amabam, & accusare nescio quid aliud, quod mecum esset, & ego non essem. Verum autem totum ego eram, & adversum me impietas me diviserat: & id erat peccatum insanabilius, quo me peccatorem non esse arbitrabar; & execrabilis iniquitas, te Deus omnipotens, te à me ad perniciem meam, quam me à te, ad salutem malle superari.

Psal. 40. 5.

2. Nondum ergo posueras custodiam ori meo, & ostium continentia circum labia mea: ut non declinaret cor meum in verba maligna, ad excusandas excusationes in peccatis, cum hominibus operantibus iniquitatem; & ideo adhuc combinabar cum Electis eorum. Sed tamen jam desperans, in ea falsa doctrina me posse proficere: eaque ipsa, quibus si nihil melius reperirem, contentus esse decreveram, jam remissius negligentiusque retinebam. Etenim suborta est etiam mihi cogitatio, prudentiores ceteris fuisse illos philosophos quos Academicos appellant, quod de omnibus dubitandum esse censerant, nec aliquid veri ab homine deprehendi posse decreverant. Ita enim & mihi liquido sensisse videbantur, ut vulgo habentur, etiam illorum intentionem nondum intelligenti.

Psal. 140.
3. 4.

3. Nec dissimulavi eundem hospitem meum reprimere à nimia fiducia, quam sensi eum

eum

eum habere de rebus fabulosis, quibus Manichæi libri pleni sunt. Amicitia tamen eorum familiarius utebar, quam cæterorū hominum, qui in illa hæresi non fuissent. Nec eam defendebam pristina animositate; sed tamen familiaritas eorum, (plures enim eos Roma occultat) pigrius me faciebat aliud querere: præsertim desperantem in Ecclesia tua Domine cœli & terræ, creator omnium visibilium & invisibilium, posse inveniri verum, unde me illi averterant. Multumque mihi turpe videbatur, credere figuram habere humanæ carnis, & membrorum nostrorum lineamentis coporalibus terminari. Et quoniam cum de Deo meo cogitare vellem, cogitare nisi moles corporum non noveram (neque enim videbatur mihi esse quicquam, quod tale non esset) ea maxima & prope sola causa erat inevitabilis erroris mei.

4. Hinc enim & mali substantiam quandam credebam esse talem, & habere suam molem, tetram & deformem sive crassam, quam terram dicebant: sive tenuem atque subtilem, sicuti est aëris corpus, quam malignam mentem per terram repentem imaginantur. Et quia Deum bonum, nullam malam naturam creasse, qualiscunque pietas me credere cogebat: constituebam ex adverso sibi duas moles, utramque infinitam, sed malam angustiùs, bonam grandius: & ex hoc initio pestilentioso, me cætera sacrilegia sequebantur. Cum enim conaretur animus meus recurrere in Catholicam fidem, repercutiebar: quia non erat Catholica fides, quam esse arbitrabar. Et
magis

magis pius mihi videbar, si te Deus meus, cui confitentur ex me miserationes tuæ, vel ex ceteris partibus infinitum crederem (quamvis ex una qua tibi moles mali opponeretur, cogerer finitum fateri) quam si ex omnibus partibus, in corporis humani forma, te opinarer finiri.

5. Et melius mihi videbar credere nullum malum te creasse (quod mihi nescienti non solum aliqua substantia, sed etiam corporea videbatur: quia & mentem cogitare non noveram, nisi eam subtile corpus esse, (quod tamen per loci spacia diffunderetur) quam credere abs te esse, qualem putabam naturam mali. *d* Ipsum quoque salvatorem nostrum unigenitum tuum, tanquam de massa lucidissima molis tuæ, porrectum ad nostram salutem ita putabam: ut aliud de illo non crederem, nisi quod possem vanitate imaginari. Talem itaque naturam nasci non posse de Maria virgine arbitrabar, nisi carni concerneretur. Concerni autem, & non inquinari non videbam, quod mihi tale figurabam. Metuebam itaque credere in carne natum, ne credere cogerer ex carne inquinatum. Nunc spirituales tui, blande & amanter ridebunt me, si has confessiones meas legerint. Sed tamen talis eram.

N O T Æ.

a *Non enim tantum auditoribus eorum*) serviebat mirum electis, cibos eis afferendo eosque audiendo: in electorum tamen ordinem nunquam venit, ut ipse testatur.

b *Academicos*) Sectatores ii Arcesilæ fuerunt, qui rationem disputandi ad Socratis modum mo-

De util.
cred. c. 3.

H

rem-

l. 3, de
civ. c. 12.

remque reducere tentavit, nihil ut affirmare ipse, vel se scire diceret. quæ vero ab aliis dicerentur, ea refutaret, teste Ludovico Vives. Contra hos Augustinus jam Catholicus, nondum tamen baptizatus, tres libros scripsit.

c. *Non erat Catholica fides*) falso enim una cum Manichæis imponebat Catholicis, quod docerent Deum humani corporis figura terminari, & alia absurda, quæ Catholica fides detestatur.

l. 3, c. 10.

d. *Ipsam quoque Salvatorem nostrum*) ideo putabat Christi carnem veram non fuisse, quia credebatur eum esse purissimam partem divinæ substantiæ, quam non deceret conquinari concretione carnis, cujus autorem faciebant Manichæi principem tenebrarum, ut supra dictum.

V S V S.

1. Rursus apparet, quantus obex salutis sit Superbia, ea alligabat Augustinum substantiæ mali, ut per eam excusare posset scelera sua, quodclare explicat. Nimirum ubique Deus superbis resistit. Alter obex caro erat, cui animo & affectu immersus, non merebatur ad cogitanda incorporea attolli.

2. Miseranda est hæreticorum cæcitas, qui in iis ipsis erroribus, quos Catholicis falso affingunt, vere & misere errant. Videbatur turpe Augustino credere cum Catholicis (quod tamen non credebant) Deum humana figura terminari: nec videbat stultum esse fateri Deum esse finitum, qua parte opponeretur substantiæ mali, etsi ex cæteris partibus esset infinitus: cum quidquid finitum est, divinæ immensitati repugnet, & perinde impossibile sit, Deum aliqua sui parte esse finitum, quam omnibus.

CAP.